

SAĞLIK ALANI SERTİFİKALI EĞİTİM STANDARTLARI

Standart No	27
Tarih	19/10/2015
Revizyon No	

FİTOTERAPİ

SAĞLIK BAKANLIĞI
SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Eğitim ve Sertifikasyon Hizmetleri Daire Başkanlığı
Mithatpaşa Cad. No: 3 B Blok 3. Kat
Sıhhiye / ANKARA

Bu standart Sağlık Bakanlığı Sertifikalı Eğitim Yönetmeliği gereğince ilgili sertifikalı eğitim bilim komisyonunca hazırlanmıştır.

İçindekiler

1. EĞİTİMİN ADI.....	3
2. EĞİTİMİN AMACI	3
3. EĞİTİMİN HUKUKİ DAYANAĞI	3
4. EĞİTİM İLE İLGİLİ TANIMLAR.....	3
5. EĞİTİM PROGRAMININ YÜRÜTÜLME USUL VE ESASLARI	3
6. KATILIMCILAR VE NİTELİKLERİ	4
7. EĞİTİMİN MÜFREDATI	4
7.1 Öğrenim Hedefleri ve Eğitimin İçeriğinde Yer Alacak Konular	4
7.2. Eğitimde Kullanılacak Materyaller ve Nitelikleri	15
7.3. Eğitimin Süresi.....	15
7.4. Eğitimin Değerlendirilmesi (Sınav usulü, başarı ölçütü, ek sınav hakkı vs.).....	15
8. PROGRAM SORUMLUSU VE NİTELİKLER	16
9. EĞİTİCİLER VE NİTELİKLERİ	16
10. EĞİTİM VERİLECEK YERİN NİTELİKLERİ	16
11. SERTİFİKANIN GEÇERLİLİK SÜRESİ	17
12. SERTİFİKANIN YENİLENME ÖLÇÜTLERİ	17
13. DENKLİK İŞLEMLERİNİN USUL VE ESASLARI	17
13.1. Denklik Başvurusu	17
13.2. Başvuru Formu Ekinde Yer Alacak Belgeler:.....	17
13.3. Denklik İşlemlerinin Yapılışı	18
3.4. Yüksek Lisans / Doktora Denkliği	18
EKLER.....	19
EK-1/A: TABİPLER İÇİN FİTOTERAPİ UYGULAMA EĞİTİMİ DEĞERLENDİRME FORMU.....	20
EK-1/B: DIŞ TABİPLERİ İÇİN FİTOTERAPİ UYGULAMA EĞİTİMİ DEĞERLENDİRME FORMU.....	21
EK-2: FİTOTERAPİ EĞİTİMİNİ VE EĞİTİCİLERİ DEĞERLENDİRME ANKET FORMU.....	22
EK-3: SERTİFİKALI EĞİTİM DENKLİK BAŞVURU FORMU	23

FİTOTERAPİ SERTİFİKALI EĞİTİM PROGRAMI STANDARDI

1. EĞİTİMİN ADI

Fitoterapi Sertifikalı Eğitim Programı

2. EĞİTİMİN AMACI

Bu sertifikalı eğitim programının amacı;

1. Tabiplere,
2. Kendi alanında olmak üzere dış tabiplerine

Fitoterapi uygulamalarını etkin ve verimli bir biçimde yerine getirmeleri için gerekli yeterlilikleri kazandırmaktır.

3. EĞİTİMİN HUKUKİ DAYANAĞI

Bu eğitim programının uygulanmasında aşağıdaki mevzuat hukuki dayanak olarak alınmıştır.

1. 663 Sayılı KHK
2. 04.02.2014 tarihli ve 28903 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Sağlık Bakanlığı Sertifikalı Eğitim Yönetmeliği”
3. 27.10.2014 tarihli ve 29158 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları Yönetmeliği”

4. EĞİTİM İLE İLGİLİ TANIMLAR

Fitoterapi: Hastalıklardan korunmak ve tedaviyi desteklemek amacı ile tıbbi etkisi bilimsel olarak kanıtlanmış bitkiler, onların etkin maddelerini taşıyan kısımları ve/veya bir işlem yoluyla elde edilmiş doğal ürünleri ile bunlardan hareketle hazırlanarak standardize edilmiş farmasötik formlar (tablet, kapsül, tentür...) ve bitkisel tıbbi ürünler kullanılarak yapılan uygulamadır.

Uygulama merkezi: İlgili alanda sertifikası bulunan tabip, dış tabibi, eczacı veya ilgili alanda akademik kimliğe sahip öğretim üyeleri sorumluluğunda ilgili, tıp fakültesi veya dış hekimliği fakültesi sağlık uygulama ve araştırma merkezi bünyesinde kurulan ve Bakanlıkça yetkilendirilmesi halinde eğitim verebilecek merkezdır.

Uzaktan eğitim: Öğrenci ve öğretim elemanlarının farklı yer ve zamanda olduğu, ders içeriklerinin aktarımının ve etkileşiminin bilgi iletişim teknolojilerinden yararlanılarak gerçekleştirildiği eğitim biçimidir.

Asenkron Eğitim: Eş zamanlı olmayan, farklı yer ve zamanlarda gerçekleştirilen eğitim ve öğretim faaliyetleridir.

Senkron Eğitim: Eş zamanlı gerçekleştirilen eğitim ve öğretim faaliyetleridir.

5. EĞİTİM PROGRAMININ YÜRÜTÜLME USUL VE ESASLARI

Eğitim programı aşağıda maddeler halinde sıralanan usul ve esaslar dâhilinde yürütülür:

1. Eğitim programı teorik, laboratuvar ve klinik uygulama olarak gerçekleştirilir. Eğitimin teorik bölümü yüz yüze ve/veya en fazla %80’i uzaktan eğitim şeklinde yürütülebilir.
2. Uzaktan eğitimde katılımcıların sunucu tarafından sağlanan alt yapı ile en az %50’si senkron olmak kaydıyla, internet üzerinden senkron ve asenkron olarak etkileşimli uygulamalara erişmesi sağlanacak, canlı ders programı dahilinde belli bir salonda belli saatlerde interaktif canlı dersler gerçekleştirilecektir.
3. Katılımcıların eğitim süresince en az 10 (on) vakanın tedavi ve takdimini üstlenmiş olmaları ve takip etmeleri gerekmektedir.
4. Ders içerikleri eğitim programının başında belirtilir, kaynak gösterilir veya ders notları verilir.
5. Teorik ve uygulamalı dersler günde en çok 8 (sekiz) saati geçmeyecek şekilde yapılır. Bir ders saati 45 (kırk beş) dakikadır.

6. Bir eğitim döneminde Bakanlıkça görevlendirilecek 2 (iki) katılımcı dışında, uzaktan eğitimlerde en fazla 50 (elli), yüz yüze eğitimlerde en fazla 28 (yirmi sekiz) katılımcı eğitime alınabilir.
7. Bakanlıkça görevlendirilecek katılımcı devlet hizmet yükümlülüğü bulunmayan, çalıştığı kurumda vereceği hizmet gereği bu programda alacağı eğitim önem arz eden tabip veya dış tabibi olacaktır. Bu katılımcılardan eğitim ücreti alınmayacaktır. Katılımcılar eğitim programı sırasında başka bir alanda/birimde/merkezde veya başka bir işte çalıştırılmazlar.
8. Eğitime kesintisiz devam esas olup uygulama eğitimine devam zorunludur. Hukuken geçerli mazereti nedeniyle uygulama eğitiminin en fazla % 10 (yüzde on)'una katılmayan katılımcılar eğitime katılmadıkları süreyi tamamlamadıkları sürece sertifika sınavına alınmaz. Teorik eğitime ise yasal mazereti nedeniyle en fazla %10 (yüzde on) devamsızlık yapılabilir.
9. Eğitim programında aşağıdaki öğretim ve öğrenme, strateji, yöntem ve teknikler uygulanır:
  - Sözlü anlatım
  - Küçük grup tartışması
  - Uygulamaları göstererek yaptırma (Laboratuvar çalışmaları)
  - Katılımlı bilimsel etkinlik (Ekskürsiyon v.b)
  - Soru-cevap
  - Simülasyon
  - Video ile öğretim
  - Klinik uygulama (Vaka incelemesi çalışmaları)
10. Uygulamalı eğitim, uygulama merkezlerinde veya ünitelerinde münferit veya küçük gruplar halinde hasta başında gerçekleştirilen fitoterapi uygulamaları ile sırasıyla; izleme, gözlem altında yapma ve bağımsız düzeyde yapma aşamalarından oluşur.

6. KATILIMCILAR VE NİTELİKLERİ

Bu sertifikalı eğitim programına, tabipler ve/veya kendi alanında uygulama yapmak üzere dış tabipleri katılabilir.

7. EĞİTİMİN MÜFREDATI

7.1 Öğrenim Hedefleri ve Eğitimin İçeriğinde Yer Alacak Konular

Eğitim programının içeriğinde yer alan konular ve öğrenim hedefleri ile her bir konuya ayrılan süreler aşağıdaki Tablo 1 ve Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Tabipler için Uygulanacak Eğitim Programının İçeriğinde Yer Alan Konular ve Öğrenim Hedefleri ile Her Bir Konuya Ayrılan Süreler

KONU	ÖĞRENİM HEDEFLERİ Bu eğitim programını başarı ile tamamlayan katılımcı:	Süre (Saat)			
		Teorik	Lab. Uygulama	Klinik Uygulama (Vaka tartışması)	Toplam
Modül – 1 Fitoterapiye Giriş					
Fitoterapinin tanımı, tarihçesi ve gelişimi	1- Fitoterapinin tanımını yapar. 2- Fitoterapinin tarihçesini ve gelişim sürecini kısaca anlatır.	2			2
Bitkisel ilaçların kökeni: Etnobotanik	1- Etnobotanik kavramını açıklar. 2- Etnobotanik bilgilerin kayıt altına alınmasını anlatır.	2			2
İlaç araştırma ve geliştirme aşamaları	1- İlacın geliştirilmesi sürecindeki aşamaları sayar. 2- Her bir aşamayı açıklar.	1			1
Bitkisel ürünlerde klinik öncesi değerlendirme	Bitkisel ürünler üzerinde klinik öncesinde yapılması gereken farmakolojik çalışmaları açıklar.	2			2
Bitkisel ürünlerde klinik araştırma tasarım ve süreci	1- Bitkisel ürünlerde araştırma tasarımını yapar. 2- Klinik araştırma sürecinin basamaklarını sayar.	2			2
Bitkisel ürünler ve farmakovijilans	Bitkisel ürünlerde farmakovijilans (yan etkiler vb. bildirimler) verilerini açıklar.	2			2
Fitoterapide tanımlar ve terminoloji	Fitoterapide kullanılan; fitofarmakoterapi, bitkisel ilaç, fitofarmaka, fitofarmasötik, fitoterapötik, tıbbi bitki, bitkisel drog, geleneksel bitkisel tıbbi ürün, bitkisel çay vb. tanımlarını yapar.	2			2
Dünyada ve Türkiye’de fitoterapinin yeri	Dünyada ve Türkiye’de fitoterapi uygulamalarını karşılaştırmalı olarak anlatır.	2			2
Fitoterapide yer alan bitkisel kaynaklar ve droglar, farmakope ve monograflar	1- Fitoterapide temel başvuru kaynakları, monograf (ESCOP, WHO, FFD Monografları vd.) ve farmakopeleri (Avrupa Farmakopesi vd.) tanır, 2- Temel başvuru kaynaklarının içeriklerinde yer alan bitkisel kaynaklar hakkında bilgi verir.	2			2
Literatür tarama teknikleri ve istatistik	Konu ile ilgili literatürlerin taranması ve istatistiki verilerin değerlendirilmesi konusunu anlatır.	1			1
Avrupa Farmakopesinde bitkisel drog ve preparat standartları	Avrupa farmakopesinde bitkisel drog ve preparat standartlarını tanıtır.	2			2

Tablo 1 – devam

KONU	ÖĞRENİM HEDEFLERİ Bu eğitim programını başarı ile tamamlayan katılımcı:	Süre (Saat)			
		Teorik	Lab. Uygulama	Klinik Uygulama (Vaka tartışması)	Toplam
Bitkilerin bilimsel olarak tanımlanması	Bitki teşhisinin temel prensiplerini açıklar. 2- Bitkileri bilimsel olarak sınıflandırır. 3- Bitkileri tanımlar. 4- Bitkileri adlandırır. 5- Bitki teşhisi yapar.	2	4		6
Ekskürsiyon (Bitki gezisi)	Bitki gezisinde gördüğü tıbbi bitkileri doğal yayılış ve kültür alanlarında tanıır.		8		8
Önemli tıbbi bitkiler	Önemli tıbbi bitkiler üzerine bilgi verir.	11			11
Bitki kültürü ve toplama süreçleri	1- Kültürü yapılmış bitkiyi tanıır. 2- Kültür bitkisinin toplama süreçlerini anlatır.	2			2
Bitkilerin morfolojik özellikleri	1- Bitkilerin temel morfolojik özellikleri sayar. 2- Bitkilerin morfolojik özelliklerini inceler.	2	4		6
Bitkilerin anatomik özellikleri	1- Bitkilerin temel anatomik özelliklerini sayar. 2- Bitkilerin anatomik özelliklerini inceler. 3- Bitkisel drogların anatomik yapısını inceler.	2	4		6
Bitkisel kökenli etkin madde grupları ve etkileri / etki mekanizmaları	Bitkisel kaynaklı primer (ozlar, aminoasitler vb.) ve sekonder maddeler (biyosentez yollarına göre; terpenler, fenolik bileşikler vb.) ve etkileri/etki mekanizmalarını sayar.	6			6
Ekstraksiyon yöntemleri	Yaygın olarak kullanılan ekstraksiyon yöntemlerini (SFE vb.) anlatır.	2			2
Bitkisel kökenli ilaç molekülleri	Kullanımda olan bitkisel kökenli ilaç moleküllerini tanıtır.	4			4
Bitkisel kökenli farmasötik ürünlerin tasarımı ve gelişimi	Bitkisel kökenli farmasötik ürünlerin tasarım ve gelişimi aşamasındaki basamakları anlatır.	4			4
Hasta hakları ve etik	Hasta haklarını ve etik kuralları anlatır.	2			2
Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları Mevzuatı	Alandaki temel mevzuatın kendisine yüklediği hakları ve sorumlulukları açıklar.	2			2
Bitkisel ürünlerde standardizasyon ve kalite kontrol	1-Bitkisel ürünlerde standardizasyonun önemini anlatır. 2- Kalite kontrol yöntemlerini (klasik teşhis reaksiyonları, kromatografi teknikleri vb) açıklar.	2			2
Bitkisel ürün üreticilerini ziyaret	1- Bitkisel ürün formülasyon süreçlerini sayar. 2- Bitkisel ürün üretimini anlatır. 3- GMP ve GLP kavramlarını açıklar.		4		4

Tablo1- devam

KONU	ÖĞRENİM HEDEFLERİ Bu eğitim programını başarı ile tamamlayan katılımcı:	Süre (Saat)			
		Teorik	Lab. Uygulama	Klinik Uygulama (Vaka tartışması)	Toplam
Zehirli Bitkiler	1-Zehirli ve zararlı bitkileri sayar. 2- Zehirli ve zararlı bitkilerinin temel özelliklerini sayar.	2			2
Bitki / Bitkisel ilaç – İlaç / Tıbbi ürün etkileşimleri	Bitkisel tıbbi ürün / ilaç etkileşimlerini tartışır.	4			4
Bitkiler ve alerji	Bitkilerin neden olduğu alerjileri tanıtır.	1			1
Tıbbi bitki metabolitleri ve bitkisel ilaçların metabolizması	1-Tıbbi bitki metabolitlerini sayar. 2- Bitki metabolitlerinin ve bitkisel ilaçların metabolizmasını (ADME) anlatır.	2			2
Bitkisel ürünlerin ruhsatlandırılması	1-Bitkisel ürünlerin ruhsatlandırılmasına ilişkin mevzuatı özetler. 2- Bitkisel ürünlerin mevzuata uygun ruhsatlandırılma sürecini anlatır. 3-Bitkisel ürünlerin Sağlık Bakanlığı'nda onaylanma aşamasında geçirdiği basamakları anlatır.	4			4
Besin destekleri, işlevsel gıdalar, vitaminler ve mineraller	1- Besin destekleri, işlevsel gıdalar, vitaminler ve mineralleri tanımlar. 2- Verilen materyallerden besin destekleri, işlevsel gıdalar, vitaminler ve mineralleri ayırt eder.	4			4
Serbest radikaller, bitkisel antioksidanlar	1-Serbest radikallerin vücutta etkilerini anlatır. 2- Bitkisel antioksidanları açıklar.	2			2
Nutrasötikler	1-Nutrasötikleri tanımlar. 2- Piyasada mevcut nutrasötikleri sayar.	2			2
Drog hazırlamada temel prensipler	Bitkisel drog hazırlanmasında izlenen süreçleri anlatır.	2			2
Tıbbi çaylar ve hazırlama teknikleri	1-Tıbbi çayların terkiplerini anlatır. 2- Usulüne uygun olarak tıbbi çayları hazırlar.	2	6		8
Sabit yağ bitkileri	1-Sabit yağ bitkilerini sayar. 2- Sabit yağ bitkilerinin temel özelliklerini açıklar.	2			2
Uçucu yağ bitkileri	1-Uçucu yağ bitkilerini sayar. 2- Uçucu yağ bitkilerinin temel özelliklerini açıklar.	2			2

Tablo1- devam

KONU	ÖĞRENİM HEDEFLERİ Bu eğitim programını başarı ile tamamlayan katılımcı:	Süre (Saat)			
		Teorik	Lab. Uygulama	Klinik Uygulama (Vaka tartışması)	Toplam
Aromaterapi ve uygulama alanları	1-Uçucu yağları tanımlar. 2- Uçucu yağların özelliklerini sayar. 3- Uçucu yağların yapılarını açıklar. 4- Uçucu yağların etkisini açıklar. 5- Aromaterapiyi açıklar. 6- Aromaterapiyi uygular.	2	4		6
Türkiye eczanelerinde bulunan bitkisel preparatlar	Türkiye eczanelerinde bulunan bitkisel preparatları sayar.	1			1
Avrupa Birliği ülkelerinde bulunan bitkisel preparatlar	Avrupa Birliği ülkelerinde bulunan bitkisel preparatları sayar.	1			1
Tıbbi bitkilerin kötüye kullanımı ve suiistimali	Tıbbi bitkilerin kötüye kullanımı ve suiistimali olasılıklarını anlatır.	1			1
Kozmetikte kullanılan bitkiler	Kozmetikte kullanılan bitkileri anlatır.	1			1
Gelecekte tıbbi bitkiler	Tıbbi bitkilerin gelecekteki olası konumunu anlatır.	1			1
Rasyonel fitoterapide dikkat edilecek hususlar	Rasyonel fitoterapide dikkat edilecek hususları açıklar.	3			3
Modül-1 Toplamı		100	34	-	134
MODÜL 2 - Endikasyonlara göre fitoterapi uygulamaları					
Kalp ve dolaşım sistemi hastalıklarında fitoterapi	1- Kalp ve dolaşım sistemi rahatsızlıklarında kullanılan fitoterapötikleri sayar. 2- Kalp ve dolaşım sistemi rahatsızlıklarında kullanılan fitoterapötiklerin kanıt düzeylerini tartışır.	3			3
Solunum yolları hastalıklarında fitoterapi	1- Solunum yolu rahatsızlıklarında kullanılan fitoterapötikleri sayar. 2- Solunum yolu rahatsızlıklarında kullanılan fitoterapötiklerin kanıt düzeylerini tartışır.	3			3
Geriatrie fitoterapi	1- Geriatrie kullanılan fitoterapötikleri sayar. 2- Geriatrie kullanılan fitoterapötiklerin kanıt düzeylerini tartışır.	2			2
Çocuk hastalıklarında fitoterapi	Çocuk hastalıklarında kullanılan fitoterapötiklerin kanıt düzeylerini tartışır.	3			3

Tablo1- devam

KONU	ÖĞRENİM HEDEFLERİ Bu eğitim programını başarı ile tamamlayan katılımcı:	Süre (Saat)			
		Teorik	Lab. Uygulama	Klinik Uygulama (Vaka tartışması)	Toplam
Gastroenterolojide fitoterapi	1- Gastroenterolojide kullanılan fitoterapötikleri sayar. 2- Gastroenterolojide kullanılan fitoterapötiklerin kanıt düzeylerini tartışır.	7			7
Kadın hastalıklarında fitoterapi	1- Kadın hastalıklarında kullanılan fitoterapötikleri sayar. 2- Kadın hastalıklarında kullanılan fitoterapötiklerin kanıt düzeylerini tartışır.	2			2
Endokrinoloji ve metabolik hastalıklarda fitoterapi	1- Endokrinoloji ve metabolik hastalıklarda kullanılan fitoterapötikleri sayar. 2- Endokrinoloji ve metabolik hastalıklarda kullanılan fitoterapötiklerin kanıt düzeylerini tartışır.	2			2
Cilt hastalıklarında fitoterapi	1- Cilt hastalıklarında kullanılan fitoterapötikleri sayar. 2- Cilt hastalıklarında kullanılan fitoterapötiklerin kanıt düzeylerini tartışır.	5			5
Ürolojide fitoterapi	1- Ürolojide kullanılan fitoterapötikleri sayar. 2- Ürolojide kullanılan fitoterapötiklerin kanıt düzeylerini tartışır.	2			2
Onkolojide fitoterapi	1- Onkolojide kullanılan fitoterapötikleri sayar. 2- Onkolojide kullanılan fitoterapötiklerin kanıt düzeylerini tartışır.	3			3
Nörodejeneratif hastalıklarda fitoterapi	1- Nörodejeneratif hastalıklarda kullanılan fitoterapötikleri sayar. 2- Nörodejeneratif hastalıklarda kullanılan fitoterapötiklerin kanıt düzeylerini tartışır.	1			1
Spor hekimliğinde fitoterapi	1- Spor hekimliğinde kullanılan fitoterapötikleri sayar. 2- Spor hekimliğinde kullanılan fitoterapötiklerin kanıt düzeylerini tartışır.	2			2
Romatizmal hastalıklarda fitoterapi	1- Romatizmal hastalıklarda kullanılan fitoterapötikleri sayar. 2- Romatizmal hastalıklarda kullanılan fitoterapötiklerin kanıt düzeylerini tartışır.	2			2
İmmünomodülatör etkili fitoterapötikler	1- İmmünomodülatör etkili fitoterapötikleri sayar. 2- İmmünomodülatör etkili fitoterapötiklerin kanıt düzeylerini tartışır.	3			3
Psikiyatride fitoterapi	1- Psikiyatride kullanılan fitoterapötikleri sayar. 2- Psikiyatride kullanılan fitoterapötiklerin kanıt düzeylerini tartışır.	2			2

Tablo1- devam

KONU	ÖĞRENİM HEDEFLERİ Bu eğitim programını başarı ile tamamlayan katılımcı:	Süre (Saat)			
		Teorik	Lab. Uygulama	Klinik Uygulama (Vaka tartışması)	Toplam
Göz hastalıklarında fitoterapi	1- Göz hastalıklarında kullanılan fitoterapötikleri sayar. 2- Göz hastalıklarında kullanılan fitoterapötiklerin kanıt düzeylerini tartışır	1			1
Yanıklarda ve mantar zehirlenmelerinde fitoterapi	1- Yanıklarda ve mantar zehirlenmelerinde kullanılan bitkileri sayar. 2- Bu durumlarda her bir bitkinin nasıl kullanılacağını açıklar.	3			3
Fitoterapi ile semptomatik tedavi	Fitoterapide semptomatik tedavilerini açıklar	1			1
Türkiye’de geleneksel halk hekimliğinde kullanılan bitkiler	1- Türkiye’de geleneksel halk hekimliğinde kullanılan bitkileri sayar. 2- Türkiye’de geleneksel halk hekimliğinde kullanılan bitkilerin etkilerini sayar. 3- Gösterilen bitkileri tanıır.	15	4		19
Modül -2 Toplamı		62	4	-	66
MODÜL 3 - Klinik Uygulamalar					
Uygulama Merkezlerinde veya Ünitelerde Uygulama	1- Fitoterapötik ilaçları içeren reçete düzenler. 2- Bu alanda hasta tedavi / destek tedavi ve takibinin pratik uygulamasını yapar. 3- Tıbbi bitkiler, bitkisel ilaçlar, bitkisel gıdalar, gıda destekleri, ilaçlar ve geleneksel bitkisel tıbbi ürünlerin birbirleriyle olan etkileşimlerini açıklar.			80	80
Modül -3 Toplamı		-	-	80	80
GENEL TOPLAM		162	38	80	280

Tablo 2: Dış Tabipleri için Uygulanacak Eğitim Programında Yer Alacak Konular ile Her Bir Konuya Ait Öğrenim Hedefleri ve Süreleri.

KONU	ÖĞRENİM HEDEFLERİ Bu eğitim programını başarı ile tamamlayan katılımcı:	Süre (Saat)			
		Teorik	Lab. Uygulama	Klinik Uygulama (Vaka tartışması)	Toplam
MODÜL – 1 Fitoterapiye giriş					
Fitoterapinin tanımı, tarihçesi ve gelişimi	1- Fitoterapinin tanımını yapar. 2- Fitoterapinin tarihçesini ve gelişim sürecini kısaca anlatır.	2			2
Bitkisel ilaçların kökeni: Etnobotanik	1- Etnobotanik kavramını açıklar. 2- Etnobotanik bilgilerin kayıt altına alınmasını anlatır.	2			2
İlaç araştırma ve geliştirme aşamaları	1- İlacın geliştirilmesi sürecindeki aşamaları sayar. 2- Her bir aşamayı açıklar.	1			1
Bitkisel ürünlerde klinik öncesi değerlendirme	Bitkisel ürünler üzerinde klinik öncesinde yapılması gereken farmakolojik çalışmaları açıklar.	2			2
Bitkisel ürünlerde klinik araştırma tasarım ve süreci	1-Bitkisel ürünlerde araştırma tasarımını yapar. 2- Klinik araştırma sürecinin basamaklarını sayar.	2			2
Bitkisel ürünler ve farmakovijilans	Bitkisel ürünlerde farmakovijilans (yan etkiler vb. bildirimler) verilerini açıklar.	2			2
Fitoterapide tanımlar ve terminoloji	Fitoterapide kullanılan; fitofarmakoterapi, bitkisel ilaç, fitofarmaka, fitofarmasötik, fitoterapötik, tıbbi bitki, bitkisel drog, geleneksel bitkisel tıbbi ürün, bitkisel çay vb. tanımlarını yapar.	2			2
Dünyada ve Türkiye’de fitoterapinin yeri	Dünyada ve Türkiye’de fitoterapi uygulamalarını karşılaştırmalı olarak anlatır.	2			2
Fitoterapide yer alan bitkisel kaynaklar ve droglar, farmakope ve monograflar	1- Fitoterapide temel başvuru kaynakları, monograf (ESCOP, WHO, FFD Monografları vd.) ve farmakopeleri (Avrupa Farmakopesi vd.) tanıır, 2- Temel başvuru kaynaklarının içeriklerinde yer alan bitkisel kaynaklar hakkında bilgi verir.	2			2
Literatür tarama teknikleri ve istatistik	Konu ile ilgili literatürlerin taranması ve istatistiki verilerin değerlendirilmesi konusunu anlatır.	1			1
Avrupa Farmakopesinde bitkisel drog ve preparat standartları	Avrupa farmakopesinde bitkisel drog ve preparat standartlarını tanıtır.	2			2

Tablo 2 devam

KONU	ÖĞRENİM HEDEFLERİ Bu eğitim programını başarı ile tamamlayan katılımcı:	Süre (Saat)			
		Teorik	Lab. Uygulama	Klinik Uygulama (Vaka tartışması)	Toplam
Bitkilerin bilimsel olarak tanımlanması	1-Bitki teşhisinin temel prensiplerini açıklar. 2- Bitkileri bilimsel olarak sınıflandırır. 3- Bitkileri tanımlar. 4- Bitkileri adlandırır. 5- Bitki teşhisi yapar.	2	4		6
Ekskürsiyon (Bitki gezisi)	Bitki gezisinde gördüğü tıbbi bitkileri doğal yayılış ve kültür alanlarında tanıır.		8		8
Önemli tıbbi bitkiler	Önemli tıbbi bitkiler üzerine bilgi verir.	12			12
Bitki kültürü ve toplama süreçleri	1- Kültürü yapılmış bitkiyi tanıır. 2- Kültür bitkisinin toplama süreçlerini anlatır.	2			2
Bitkilerin morfolojik özellikleri	1- Bitkilerin temel morfolojik özellikleri sayar. 2- Bitkilerin morfolojik özelliklerini inceler.	2	4		6
Bitkilerin anatomik özellikleri	1- Bitkilerin temel anatomik özelliklerini sayar. 2- Bitkilerin anatomik özelliklerini inceler. 3- Bitkisel drogların anatomik yapısını inceler.	2	4		6
Bitkisel kökenli etkin madde grupları ve etkileri / etki mekanizmaları	Bitkisel kaynaklı primer (ozlar, aminoasitler vb.) ve sekonder maddeler (biyosentez yollarına göre; terpenler, fenolik bileşikler vb.) ve etkileri/etki mekanizmalarını sayar.	6			6
Ekstraksiyon yöntemleri	Yaygın olarak kullanılan ekstraksiyon yöntemlerini (SFE vb.) anlatır.	2			2
Bitkisel kökenli ilaç molekülleri	Kullanımda olan bitkisel kökenli ilaç moleküllerini tanıtır.	4			4
Bitkisel kökenli farmasötik ürünlerin tasarımı ve gelişimi	Bitkisel kökenli farmasötik ürünlerin tasarım ve gelişimi aşamasındaki basamakları anlatır.	4			4
Hasta hakları ve etik	Hasta haklarını ve etik kuralları anlatır.	2			2
Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları Mevzuatı	Alandaki temel mevzuatın kendisine yüklediği hakları ve sorumlulukları açıklar.	2			2
Bitkisel ürünlerde standardizasyon ve kalite kontrol	1-Bitkisel ürünlerde standardizasyonun önemini anlatır. 2- Kalite kontrol yöntemlerini (klasik teşhis reaksiyonları, kromatografi teknikleri vb) açıklar.	2			2
Bitkisel ürün üreticilerini ziyaret	1-Bitkisel ürün formülasyon süreçlerini sayar. 2- Bitkisel ürün üretimini anlatır. 3- GMP ve GLP kavramlarını açıklar.		4		4
Zehirli Bitkiler	1-Zehirli ve zararlı bitkileri sayar. 2- Zehirli ve zararlı bitkilerinin temel özelliklerini sayar.	2			2
Bitki / Bitkisel ilaç – İlaç / Tıbbi ürün etkileşimleri	Bitkisel tıbbi ürün / ilaç etkileşimlerini tartışır.	4			4
Bitkiler ve alerji	Bitkilerin neden olduğu alerjileri tanıtır.	1			1

Tablo 2 devam

KONU	ÖĞRENİM HEDEFLERİ Bu eğitim programını başarı ile tamamlayan katılımcı:	Süre (Saat)			
		Teorik	Lab. Uygulama	Klinik Uygulama (Vaka tartışması)	Toplam
Tıbbi bitki metabolitleri ve bitkisel ilaçların metabolizması	1-Tıbbi bitki metabolitlerini sayar. 2- Bitki metabolitlerinin ve bitkisel ilaçların metabolizmasını (ADME) anlatır.	2			2
Bitkisel ürünlerin ruhsatlandırılması	1-Bitkisel ürünlerin ruhsatlandırılmasına ilişkin mevzuatı özetler. 2- Bitkisel ürünlerin mevzuata uygun ruhsatlandırılma sürecini anlatır. 3-Bitkisel ürünlerin Sağlık Bakanlığı'nda onaylanma aşamasında geçirdiği basamakları anlatır.	4			4
Besin destekleri, işlevsel gıdalar, vitaminler ve mineraller	1-Besin destekleri, işlevsel gıdalar, vitaminler ve mineralleri tanımlar. 2- Verilen materyallerden besin destekleri, işlevsel gıdalar, vitaminler ve mineralleri ayırt eder.	4			4
Serbest radikaller, bitkisel antioksidanlar	1-Serbest radikallerin vücutta etkilerini anlatır. 2- Bitkisel antioksidanları açıklar.	2			2
Nutrasötikler	1-Nutrasötikleri tanımlar. 2- Piyasada mevcut nutrasötikleri sayar.	2			2
Drog hazırlamada temel prensipler	Bitkisel drog hazırlanmasında izlenen süreçleri anlatır.	2			2
Tıbbi çaylar ve hazırlama teknikleri	1-Tıbbi çayların terkiplerini anlatır. 2- Usulüne uygun olarak tıbbi çayları hazırlar.	2	6		8
Sabit yağ bitkileri	1-Sabit yağ bitkilerini sayar. 2- Sabit yağ bitkilerinin temel özelliklerini açıklar.	2			2
Uçucu yağ bitkileri	1-Uçucu yağ bitkilerini sayar. 2- Uçucu yağ bitkilerinin temel özelliklerini açıklar.	2			2
Aromaterapi ve uygulama alanları	1-Uçucu yağları tanımlar. 2- Uçucu yağların özelliklerini sayar. 3- Uçucu yağların yapılarını açıklar. 4- Uçucu yağların etkisini açıklar. 5- Aromaterapiyi açıklar. 6- Aromaterapiyi uygular.	2	4		6
Türkiye eczanelerinde bulunan bitkisel preparatlar	Türkiye eczanelerinde bulunan bitkisel preparatları sayar.	1			1
Avrupa Birliği ülkelerinde bulunan bitkisel preparatlar	Avrupa Birliği ülkelerinde bulunan bitkisel preparatları sayar.	1			1
Tıbbi bitkilerin kötüye kullanımı ve suiistimali	Tıbbi bitkilerin kötüye kullanımı ve suiistimali olasılıklarını anlatır.	1			1
Gelecekte tıbbi bitkiler	Tıbbi bitkilerin gelecekteki olası konumunu anlatır.	1			1
Rasyonel fitoterapide dikkat edilecek hususlar	Rasyonel fitoterapide dikkat edilecek hususları açıklar.	3			3
Modül – 1 Toplamı		100	34	-	134

Tablo 2 devam

KONU	ÖĞRENİM HEDEFLERİ Bu eğitim programını başarı ile tamamlayan katılımcı:	Süre (Saat)			
		Teorik	Lab. Uygulama	Klinik Uygulama (Vaka tartışması)	Toplam
MODÜL 2- Fitoterapinin diş hekimliğinde uygulanabileceği durumlar					
Ağız, diş ve diş eti rahatsızlıklarında fitoterapi	1- Ağız, diş ve diş eti rahatsızlıklarında kullanılan fitoterapötikleri sayar 2- Ağız, diş ve diş eti rahatsızlıklarında kullanılan fitoterapötiklerin kanıt düzeylerini tartışır. 3- Konu ile ilgili fitoterapi uygulamasını anlatır.	9		6	15
Çene-yüz bölgesi nevralljilerinde ve TME problemlerinde Fitoterapi	1- Çene ve yüz bölgesi nevralljilerinde kullanılan fitoterapötikleri sayar. 2- Çene ve yüz bölgesi nevralljilerinde kullanılan fitoterapötiklerin kanıt düzeylerini tartışır. 3- Konu ile ilgili fitoterapi uygulamasını açıklar.	6		3	9
Pedodontide fitoterapi	1- Pedodontik rahatsızlıklarda kullanılan fitoterapötikleri sayar. 2- Pedodontik rahatsızlıklarda kullanılan fitoterapötiklerin kanıt düzeylerini tartışır. 3- Pedodontide doz ayarlanmasını açıklar. 4- Konu ile ilgili fitoterapi uygulamasını açıklar.	4		2	6
Gastroenteroloji’de fitoterapi	1-Gastroenteroloji rahatsızlıklarında kullanılan fitoterapötikleri sayar 2-Gastroenteroloji rahatsızlıklarında kullanılan fitoterapötiklerin kanıt düzeylerini tartışır.	4		2	6
Bruksizm ve parafonksiyonel alışkanlıklarda fitoterapi	1- Bruksizm ve parafonksiyonel alışkanlıklarda kullanılan fitoterapötikleri sayar. 2- Bruksizm ve parafonksiyonel alışkanlıklarda kullanılan fitoterapötiklerin kanıt düzeylerini tartışır.	4		1	5
Türkiye’de geleneksel halk hekimliğinde kullanılan bitkiler	1- Türkiye’de geleneksel halk hekimliğinde kullanılan bitkileri sayar. 2- Türkiye’de geleneksel halk hekimliğinde kullanılan bitkilerin etkilerini sayar. 3- Gösterilen bitkileri tanıır.	11	4		15
Modül -2 Toplamı		38	4	14	56
MODÜL 3 - Klinik Uygulamalar					
Uygulama Merkezlerinde veya Ünitelerde Uygulama	1- Fitoterapötik ilaçları içeren reçete düzenler. 2- Bu alanda hasta tedavi / destek tedavi ve takibinin pratik uygulamasını yapar. 3- Usulüne uygun olarak bitkisel diş macunu ve gargara hazırlar. 4- Tıbbi bitkiler, bitkisel ilaçlar, bitkisel gıdalar, gıda destekleri, ilaçlar ve geleneksel bitkisel tıbbi ürünlerin birbirleriyle olan etkileşimlerini açıklar.			25	25
Modül -3 Toplamı		-	-	25	25
GENEL TOPLAM		138	38	39	215

7.2. Eğitimde Kullanılacak Materyaller ve Nitelikleri

Bu eğitim programında

- Eğitim sunumları için, ulusal ve uluslararası farmasötik botanik, farmakognozi, fitoterapi ve farmakoloji ders kitapları ve ders notları,
- Monograflar ve farmakopeler,
- Ulusal ve uluslararası fitoterapi dernekleri tarafından yayımlanmış eserler,
- Konu ile ilgili tezler, ulusal ve uluslararası yayınlar,
- Fitotoksikoloji notları; ilgili kılavuzlar,
- İnteraktif ilaç bilgi veri tabanı programları

gibi temel eğitim materyalleri olarak kullanılacaktır.

Uygulamalarda; fitoterapide kullanılan bitkisel droglar ile görsel materyallerden yararlanılacaktır. Ayrıca CD, DVD, USB vb. teknolojik materyaller kullanılacaktır.

7.3. Eğitimin Süresi

Eğitim Programının süresi aşağıda gösterilmiştir.

Katılımcı Grubu	Eğitim Süresi (saat)			
	Teorik	Laboratuvar uygulamaları	Klinik uygulama	TOPLAM
Tabipler	162	38	80	280
Diş tabipleri	138	38	39	215

7.4. Eğitimin Değerlendirilmesi (Sınav usulü, başarı ölçütü, ek sınav hakkı vs.)

Eğitimin değerlendirilmesi aşağıdaki usul ve esaslara göre yapılır.

1. Bu eğitim programının değerlendirilmesi aşağıdaki usul ve esaslara göre yapılır.
2. Devam zorunluluğunu yerine getirmeyen katılımcılar sınava alınmaz.
3. Eğitim programı sonunda teorik sınav ve uygulama sınavı yapılır.
4. Katılımcıların hem teorik sınavdan hem de uygulama sınavından ayrı ayrı başarılı olması gerekir.
5. Sınav soruları program sorumlusunun başkanlığında en az üç eğitimciden oluşan sınav komisyonu tarafından eğitimin içeriğinde yer alan konuların tamamını kapsayacak şekilde hazırlanır.
6. Uygulama sınavları **Fitoterapi Uygulama Eğitimi Değerlendirme Formu (EK-1/A ve EK-1/B)** kullanılarak yapılır. Formda yer alan her bir konu; Oldukça yeterli (4), Yeterli (3), Kısmen yeterli (2), Yetersiz (1) ve Değerlendirilemedi (0) derecelerinden biri ile değerlendirilir. Formda yer alan konuların her birinden alınan puanların toplamı bulunur. Bu toplam değerlendirilen konu sayısına bölünerek ortalama puan bulunur. Bu ortalama puan 25 (yirmi beş) sayısı ile çarpılarak 100 (yüz) puan üzerinden hesaplanır. 100 (yüz) puan üzerinden 70 (yetmiş) puan alan katılımcı uygulama sınavından başarılı sayılır.
7. Teorik sınav soruları çoktan seçmeli olup eğitimin içeriğinde yer alan konuların tamamını kapsar.
8. Sınavdan 100 (yüz) üzerinden 70 (yetmiş) ve üstü puan alan katılımcı başarılı sayılır. Teorik sınavda başarısız olan adaylara en fazla 2 (iki) kez daha teorik sınava girebilme hakkı tanınır. Başarısız olanların fitoterapi sertifika eğitim programına tekrar başvurması gerekir.
9. Teorik sınavdan geçemeyen katılımcılar uygulama sınavına alınmaz.
10. Uygulama sınavı gerekli düzeneklerin bulunduğu laboratuvar kısmında ve fitoterapi uygulama merkezi veya ünitelerinde vaka başında uygulama suretiyle yapılır.
11. Uygulama sınavında;
  - a. Tıbbi bitkileri tanıma becerisi,
  - b. Analiz yapma becerisi,
  - c. Tıbbi çayları hazırlama becerisi,

- d. Teşhis ve tedavi planlaması,
- e. Vaka çalışmaları değerlendirilecektir.
12. Uygulama sınavından başarısız olan katılımcılara en fazla 2 (iki) kez daha sınava girebilme hakkı tanınır, başarısız olanların Fitoterapi Sertifikalı Eğitim Programına tekrar başvurması gerekir.
13. Fitoterapi uygulaması sertifikalı eğitim programı sonunda sertifikalandırma için yapılan teorik ve uygulama sınavı notlarına itiraz eden katılımcıların itirazları sertifikalı eğitim uygulayıcıları tarafından en geç 5 (beş) gün içerisinde değerlendirilerek sonuçlandırılır.
14. Sertifikalandırma için katılımcının başarı puanı teorik sınav ile uygulama sınavının ortalaması alınarak belirlenir.
15. Teorik sınav ve uygulama sınavında başarılı olan katılımcı sertifika almaya hak kazanır.
16. Sertifika, Sağlık Bakanlığı tarafından tescil edilir ve geçerlilik kazanır.
17. Sertifika geçerlilik süresi yedi yıldır. Yedi yılın sonunda sertifika yenileme ölçütlerinde sayılan yeterlilik şartlarını sağlayanların sertifikaları doğrudan yenilenir. Yeterlilik şartlarını sağlayamayanlar için ise yapılacak bir sınavda başarılı olmaları halinde sertifika yenileme işlemi yapılır.
18. Eğitime alınan personel, hukuken kabul edilebilir mazeret hallerinde katılmadıkları eğitim süresi eğitim programına eklenerek eğitimlerini tamamlarlar. Kursiyerin eğitimi aksatması veya devam etmemesi halinde eğitim iptal edilerek başarısız sayılır.
19. Eğitim sonunda EK-2'deki anket formu ile eğitimin ve eğiticilerin değerlendirilmesi yapılır.

8. PROGRAM SORUMLUSU VE NİTELİKLER

Fitoterapi Sertifikalı Eğitim Programının program sorumlusu; Tabip, Diş Tabibi, Eczacı veya ilgili alanda akademik kimliğe sahip öğretim üyeleridir.

9. EĞİTİCİLER VE NİTELİKLERİ

Aşağıdaki şartlardan herhangi birine haiz olanlar eğitici olarak görevlendirilir.

1. Eczacılık/tıp fakültelerinin farmasötik botanik, farmakognozi, fitoterapi, fitofarmasi, farmakoloji ve klinik eczacılık anabilim/bilim dalları öğretim üyeleri,
2. Farmasötik botanik, farmakognozi, fitoterapi, farmakoloji ve/veya fitofarmasi alanlarında Yüksek Lisans ve/veya Doktora çalışmalarını tamamlamış ve en az 3 yıl süreyle aktif olarak çalışmış tabipler ve diş tabipleri,
3. Fitoterapi konusunda en az 3 (üç) adet ulusal ya da uluslararası hakemli bilimsel dergilerde yayımlanmış makalesi olan tabip, diş tabipleri ve eczacılar,
4. Bakanlıkça onaylanmış "Fitoterapi Uygulama Sertifikası"na sahip, alanında aktif olarak çalışan tabipler ve diş tabipleri,
5. Yabancı uyruklu olup, uluslararası platformda fitoterapi eğitimi aldığını ve ilgili alanda aktif olarak çalıştığını belgeleyen ve ilgili birimce kurulan komisyon tarafından yeterliliği uygun görülen kişiler,
6. Fitoterapi dışındaki diğer konular için; alanlarında uzman veya akademisyenler,

Uygulama Merkezleri, eğitici isim ve niteliklerini Sağlık Bakanlığına bildirmekle yükümlüdür.

10. EĞİTİM VERİLECEK YERİN NİTELİKLERİ

Teorik ve Uygulama Eğitimi İçin Gerekli Donanım Özellikleri:

1. Uzaktan Eğitim için:
  - a. Uluslar arası öğrenme içerik standardı (Scorm, AICC vb.) uyumlu Öğrenme Yönetim Sistemi (ÖYS) yazılımı olması,
  - b. Öğrenme Yönetim Sistemi (ÖYS) Yönetim paneli olması,
  - c. Öğrenci kapasitesine uygun sunucu ve altyapı mimarisi olması,
  - d. Eş zamanlı eğitimlerin sunulması için video konferans yazılım ve alt yapılarının sisteme entegre edilmesi,
2. Katılımcıların interaktif eğitim alabilecekleri yeterli donanıma sahip eğitim salonu olması,
3. Eğitime alınacak katılımcı sayısına uygun yeterli ısı ve ışığa sahip, havadar ve modüler sitemin kullanılabilmesi ve gerektiğinde iki ayrı salona dönüşebilen bir yapıda eğitim salonu olması,
4. Katılımcı sayısına göre uygun ve yeterli masa-sandalyenin bulunması,

5. Uzaktan eğitim için öğrenci kapasitesine uygun sunucu ve altyapı mimarisi olması,
6. Eş zamanlı eğitimlerin sunulması için video konferans yazılım ve alt yapılarının sisteme entegre edilmesi,
7. Bakanlıkça açılmasına izin verilmiş Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları Merkezi olması,
8. Eğitimin uygun teknoloji ile yapılmasına olanak sağlayacak gerekli bilgisayar, görsel-ışitsel araçlar, uygulama maketleri, yazı tahtası, eğitim hedeflerinin, konu ve içeriklerinin / sunumların katılımcılara verilmesini sağlayabilecek baskı / yazıcı, fotokopi, kağıt destek sistemleri, eğitim salonunda tercihen on-line görsel animasyonların / eğitim materyallerinin kullanılabilceği internet bağlantısı vb. olması gereklidir.

11. SERTİFİKANIN GEÇERLİLİK SÜRESİ

Sertifikanın geçerlilik süresi 7 yıldır.

12. SERTİFİKANIN YENİLENME ÖLÇÜTLERİ

Sertifikanın yenilenmesi aşağıdaki usul ve esaslara göre yapılır.

1. Sertifikaların geçerlilik süresi sonunda sertifika sahiplerinden;
  - a. Sertifikayı aldıktan sonra sertifika geçerlilik süresi içerisinde en az 4 (dört) kez fitoterapi ile ilgili ulusal / uluslararası eğitimlere veya bilimsel toplantılara katıldığını belgeleyenler veya 2 (iki) adet ulusal / uluslararası hakemli dergide fitoterapi konusunda yayın yapmış olanların ya da aktif olarak bu alanda 2 (iki) yıl süre ile çalıştığını belgelemiş olanların sertifikaları yenilenir. Sertifika sahipleri bu kriterlerle ilgili belgelendirmelerini yenileme başvurusu sırasında sertifikayı aldıkları sertifikalı eğitim uygulayıcılarına sunacaklardır.
  - b. Birinci maddedeki şartlardan birini sağlayamayan sertifika sahiplerinin ise sertifika yenileme sınavına katılması gerekir.
2. Yenileme sınavı Bakanlık ilgili biriminin koordinasyonunda sertifikalı eğitim programı uygulayıcıları tarafından ilgili eğitim programının içeriğinde yer alan konular ve alandaki güncel gelişmeler doğrultusunda çoktan seçmeli olarak hazırlanan sorulardan teorik sınav şeklinde yapılır.
3. Yenileme sınavdan 70 (yetmiş) ve üzeri puan alan katılımcılar başarılı sayılır ve sertifika süreleri 5 (beş) yıl daha uzatılır.
4. Sertifika yenileme sınav süreci tamamlanıncaya kadar sertifika sahiplerinin sertifikaları geçerlidir.
5. Hukuken kabul edilebilir mazeret halleri dışında sertifika yenileme sınavına peş peşe iki kez katılmayanların sertifikaları geçersiz sayılır. Hukuken kabul edilebilir mazeretinin sona ermesini takiben en kısa sürede sınava alınır.
6. Sertifikalı eğitim programı uygulama yetkisi verilen yerin herhangi bir sebeple eğitim faaliyetlerinin durması ve sertifikalı eğitim uygulama yetki belgelerinin iptal edilmesi ya da kapatma ve devir durumlarında sertifika yenileme sınavları Bakanlığın ilgili birimince yapılır.
7. Sertifika yenileme sınavında başarısız olan sertifika sahiplerinin yenileme sınavı notlarına itirazları sertifika yenileme sınav komisyonu tarafından en geç 5 (beş) gün içerisinde değerlendirilerek sonuçlandırılır.

13. DENKLİK İŞLEMLERİNİN USUL VE ESASLARI

13.1. Denklik Başvurusu

Sağlık Bakanlığı Sertifikalı Eğitim Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda Bakanlıkça hazırlanan denklik başvuru formu (EK-3) kullanılarak denklik talebinde bulunulur. Bu formda belirtilen tüm belgelerin sunulması zorunludur. Bu formda belirlenen her bir başlığın altı ayrıntıları ile birlikte doldurulacak, eğitimin verildiği kurum / kuruluşça onaylanmış ve aşağıda belirtilen belgelerin aslı, eğitim yurt dışında alınmış ise ayrıca belgelerin yeminli mütercim tarafından Türkçeye çevirisi formunun ekinde dosya halinde sunulacaktır.

13.2. Başvuru Formu Ekinde Yer Alacak Belgeler:

Denklik başvurusunda aşağıdaki belgeler istenir.

1. Sertifikanın noter tasdikli sureti.

2. Tıp Fakültesi/Dişhekimliği Fakültesi diplomasının noter tasdikli sureti.
3. Varsa lisansüstü eğitimi bitirme belgesinin noter tasdikli sureti.
4. T.C. nüfus cüzdanı fotokopisi, yabancı uyruklu kimlik kartı ve 2 adet fotoğraf.
5. Başvuru Formunun 4 üncü maddesinde yer alan eğitim müfredatı ile ilgili tüm bilgi ve belgeler. (Eğitimin alındığı ya da belgenin düzenlendiği dilde belgenin aslı ve Türkçe tercümesi olacak.)
6. Eğitim müfredatı ile birlikte tabipler için en az 280 / diş tabipleri için en az 215 ders saati eğitim aldığını gösterir belge.
7. Başvuru formunun 3 üncü maddesinde yer alan ve eğitimin alındığı kurum / kuruluş / özel hukuk tüzel kişisi / gerçek kişinin eğitim alınan ülkenin resmi sağlık otoritesi veo ülkedeki Türkiye misyon şefliğinden eğitim veren kurumun yetkili olduğunun belgelenmesi istenecektir.
8. Eğitim gördüğü ülkede en az eğitim süresi boyunca ikamet edildiğinin pasaportla veya diğer resmi belgelerle belgelenmesi ve resmi görevlilerin o süre içerisinde izinli olduğunu gösterir belge istenecektir.

13.3. Denklik İşlemlerinin Yapılışı

Denklik işlemleri aşağıdaki şekilde yapılır:

1. Sertifika denkliği için müracaat edenlerin başvuru dosyaları ilgili birimce oluşturacak bilim komisyonu tarafından fitoterapi sertifikalı eğitim programı standartları doğrultusunda incelenir.
2. Dosyaları uygun ve yeterli bulunan başvuru sahipleri teorik ve uygulamalı sınava alınır.
3. Teorik sınavdan 100 (yüz) üzerinden 70 (yetmiş) ve üstü puan alan adaylar başarılı sayılır. Teorik sınavda başarısız olan adaylara en fazla 2 (iki) kez daha teorik sınava girme hakkı tanınır, bu sınavlarda da başarısız olan adayları fitoterapi sertifikalı eğitim programına başvurması gerekir.
4. Teorik sınavdan geçemeyen katılımcılar uygulama sınavına alınmaz.
5. Uygulama sınavında 100 (yüz) üzerinden 70 (yetmiş) ve üstü puan alan adaylar başarılı sayılır. Uygulama sınavından başarısız olan adaylara 2 (iki) kez daha uygulama sınavına girme hakkı tanınır, bu sınavlarda da başarısız olan adayların Fitoterapi Sertifikalı Eğitim Programına başvurması gerekir.
6. Teorik ve uygulama sınavında başarılı olan adaylara sertifika denklik belgesi düzenlenir.
7. Sertifika Denklik Belgesi, Sağlık Bakanlığı tarafından tescil edilir.

3.4. Yüksek Lisans / Doktora Denkliği

Yönetmelik yayımlanmadan önce fitoterapi alanında yüksek lisans / doktora derslerini almış olan tabip / diş tabipleri bir defaya mahsus olmak üzere transkriptleri ve belgeleri incelenerek eksik kalan konu ve alanlar tamamlanmak kaydı ile sertifika verilir. Daha sonra yüksek lisans / doktora yapanlar ise eğitim merkezlerinde alacakları eğitimde Modül 1'den muaf tutulur.

EKLER

EK-1/A: TABİPLER İÇİN FİTOTERAPİ UYGULAMA EĞİTİMİ DEĞERLENDİRME FORMU

Tarih		
Katılımcının Adı Soyadı		
Katılımcının Uygulama Yaptığı Birim		
Değerlendirmeyi Yapan		
Uygulama No	Değerlendirilen Uygulamalar	Değerlendirme Notu (*)
1	Tıbbi bitkileri ve drogları tanıma becerisi	
2	Tıbbi bitkilerin kullanımı açısından anamnez alma becerisi	
3	Teşhis ve tedavi planlaması	
4	Bitkisel ilaçları tanıma becerisi	
5	Bitkisel ilaç metabolizmasını değerlendirme becerisi	
6	Dozaj ve uygulama planlaması	
7	Olası etkileşimleri değerlendirme becerisi	
8	Vaka/olgu bilgilendirme değerlendirme becerisi	
9	Vakayı/olguyu bitkisel tedaviler açısından değerlendirme ve sunma becerisi	
10	Tedavi yanıtı takibi	
11	Klinik çalışmaları değerlendirme becerisi	
12	Tıbbi çayları reçetelendirme becerisi	
13	Zehirli bitkileri tanıma becerisi	
14	Aromaterapiyi uygulama becerisi	
TOPLAM PUAN (Her Bir Uygulamaya Verilen Notun Toplamı)		
ORTALAMA PUAN (Toplam Puan/Değerlendirilen Uygulama Sayısı)		
YÜZ ÜZERİNDEN ORTALAMA PUAN (Ortalama Puan x 25)		

*Değerlendirme Notu :

<u>Oldukça Yeterli</u>	:4
<u>Yeterli</u>	:3
<u>Kısmen Yeterli</u>	: 2
<u>Yetersiz</u>	: 1
<u>Değerlendirilemedi</u>	: 0

NOT: Uygulama Sınavları **Fitoterapi Uygulama Eğitim Değerlendirme Formu (EK-1-A ve EK-1-B)** kullanılarak yapılır. Formda yer alan her bir konu; Oldukça Yeterli (4), Yeterli (3), Kısmen yeterli (2), Yetersiz (1), “Değerlendirilemedi” (0) derecelerinden biri ile değerlendirilir. Formda yer alan konuların her birinden alınan puanların toplamı bulunur. Bu toplam değerlendirilen konu sayısına bölünerek ortalama puan bulunur. Bu ortalama puan 25 (yirmi beş) sayısı ile çarpılarak 100 (yüz) puan üzerinden hesaplanır. 100 (yüz) puan üzerinden 70 (yetmiş) puan olan katılımcı uygulama sınavından başarılı sayılır.

DEĞERLENDİRME SONUCU

Teorik Sınav Puanı	Uygulama Değerlendirme Puanı	Teorik Sınav ve Uygulama Değerlendirme Puanları Ortalaması

EK-1/B: DİŞ TABİPLERİ İÇİN FİTOTERAPİ UYGULAMA EĞİTİMİ DEĞERLENDİRME FORMU

Tarih		
Katılımcının Adı Soyadı		
Katılımcının Uygulama Yaptığı Birim		
Değerlendirmeyi Yapan		
Uygulama No	Değerlendirilen Uygulamalar	Değerlendirme Notu (*)
1	Diőhekimliğinde kullanılan tıbbi bitkileri ve droğları tanıma becerisi	
2	Diőhekimliğinde kullanılan tıbbi bitkilerin uygulanımı açısından anamnez alma becerisi	
3	Teşhis ve tedavi planlaması	
4	Diőhekimliğinde kullanılan bitkisel ilaçları tanıma becerisi	
5	Diőhekimliğinde kullanılan bitkisel ilaçların dozaj ve uygulama planlaması	
6	Olası etkileşimleri değerlendirme becerisi	
7	Vaka/olgu bilgilendirme değerlendirme becerisi	
8	Vakayı/olguyu bitkisel tedaviler açısından değerlendirme ve sunma becerisi	
TOPLAM PUAN (Her Bir Uygulamaya Verilen Notun Toplamı)		
ORTALAMA PUAN (Toplam Puan/Değerlendirilen Uygulama Sayısı)		
YÜZ ÜZERİNDEN ORTALAMA PUAN (Ortalama Puan x 25)		

*Değerlendirme Notu :

Oldukça Yeterli : 4
 Yeterli : 3
 Kısmen Yeterli : 2
 Yetersiz : 1
 Değerlendirilemedi : 0

NOT: Uygulama Sınavları **Fitoterapi Uygulama Eğitim Değerlendirme Formu (EK-1-A ve EK-1-B)** kullanılarak yapılır. Formda yer alan her bir konu; Oldukça Yeterli (4), Yeterli (3), Kısmen yeterli (2), Yetersiz (1), “Değerlendirilemedi” (0) derecelerinden biri ile değerlendirilir. Formda yer alan konuların her birinden alınan puanların toplamı bulunur. Bu toplam değerlendirilen konu sayısına bölünerek ortalama puan bulunur. Bu ortalama puan 25 (yirmi beş) sayısı ile çarpılarak 100 (yüz) puan üzerinden hesaplanır. 100 (yüz) puan üzerinden 70 (yetmiş) puan olan katılımcı uygulama sınavından başarılı sayılır.

DEĞERLENDİRME SONUCU

Teorik Sınav Puanı	Uygulama Değerlendirme Puanı	Teorik Sınav ve Uygulama Değerlendirme Puanları Ortalaması

EK-2: FİTOTERAPİ EĞİTİMİNİ VE EĞİTİCİLERİ DEĞERLENDİRME ANKET FORMU

Tarih		
Katılımcının Adı Soyadı		
Katılımcının Uygulama Yaptığı Birim		
Uygulama No	Değerlendirilen Uygulamalar	Değerlendirme Notu (*)
1	Eğitim bu konudaki beklenti ve gereksinimimi karşıladı.	
2	Eğitim bana yeni bilgiler kazandırdı.	
3	Eğitim kapsamındaki konuları iş süreçlerimde kullanacağımı düşünüyorum.	
4	Eğitimdeki konu başlıkları yeterliydi.	
5	Yararlı ve etkin bir eğitim oldu.	
6	Eğitim programı akışı uygundu.	
7	Eğitim süresi içeriğine uygundu.	
8	Kullanılan eğitim teknikleri konuların yeterince anlaşılmasını sağladı.	
9	Sunum açık ve anlaşılır nitelikte idi.	
10	Eğitimcilerin bilgi birikimi yeterli idi.	
11	Eğitimciler sorulara tatmin edici cevaplar verdi.	
12	Eğitimciler tüm katılımcıların eğitime aktif olarak katılımını sağladı.	
13	Eğitimciler eğitim zamanını etkin olarak kullandı.	
14	Eğitim ortamı ve fizik koşullar yeterliydi.	
15	Eğitim materyalleri ve altyapısı yeterliydi.	
16	Eğitim organizasyonu başarılı idi.	
	Bu eğitimde size en çok hangi konu yararlı oldu?	
	Bu eğitimde size en az yararlı olan konu hangisiydi?	
	Eleştirileriniz:	
	Önerileriniz:	

*Değerlendirme Notu :

Kesinlikle Katılıyorum : 5

Katılıyorum : 4

Kısmen Yeterli : 3

Katılmıyorum : 2

Kesinlikle Katılmıyorum: 1

EK-3: SERTİFİKALI EĞİTİM DENKLİK BAŞVURU FORMU

1.EĞİTİMİN ADI (Eğitimin alındığı, belgenin düzenlendiği dil ve Türkçe ile)

2. EĞİTİMİN ALINDIĞI ÜLKE

3. EĞİTİMİN ALINDIĞI KURUM/KURULUŞ/ÖZEL HUKUK TÜZEL KİŞİSİ/GERÇEK KİŞİSİ

4.EĞİTİM MÜFREDATI

5.SERTİFİKANIN GEÇERLİLİK SÜRESİ

BAŞVURUDA BULUNANIN

Adı, Soyadı, Unvanı		
İş Adresi		
Ev Adresi		
İletişim Bilgileri	Sabit Telefon No: 0.....	Mobil Telefon No: 0.....
	Fax No: 0.....	E-mail adresi .....@.....
Tarih ve İmza		

AÇIKLAMALAR

Bu formda belirlenen her bir başlığın altı ayrıntıları ile birlikte doldurulacak, eğitimin verildiği kurum/kuruluşça onaylanmış ve aşağıda belirtilen belgelerin aslı, eğitim yurt dışında alınmış ise ayrıca belgelerin yeminli mütercim tarafından Türkçeye çevirisi formunun ekinde dosya halinde sunulacaktır.

Denklik başvurusunda bulunacaklardan istenecek belgeler:

1. Sertifikanın noter tasdikli sureti.
2. Tıp Fakültesi/Dişhekimliği Fakültesi diplomasının noter tasdikli sureti.
3. Varsa lisansüstü eğitimi bitirme belgesinin noter tasdikli sureti.
4. T.C. nüfus cüzdanı fotokopisi, yabancı uyruklu kimlik kartı ve 2 adet fotoğraf.
5. Başvuru Formunun 4 üncü maddesinde yer alan eğitim müfredatı ile ilgili tüm bilgi ve belgeler. (Eğitimin alındığı ya da belgenin düzenlendiği dilde belgenin aslı ve Türkçe tercümesi olacak.)
6. Eğitim müfredatı ile birlikte tabipler için en az 280 / dış tabipleri için en az 215 ders saati eğitim aldığını gösterir belge.
7. Başvuru formunun 3 üncü maddesinde yer alan ve eğitimin alındığı kurum / kuruluş / özel hukuk tüzel kişisi / gerçek kişisinin eğitim alınan ülkenin resmi sağlık otoritesi ve o ülkedeki Türkiye misyon şefliğinden eğitim veren kurumun yetkili olduğunun belgelenmesi istenecektir.
8. Eğitim gördüğü ülkede en az eğitim süresi boyunca ikamet edildiğinin pasaportla veya diğer resmi belgelerle belgelenmesi ve resmi görevlilerin o süre içerisinde izinli olduğunu gösterir belge istenecektir.